

Fråga advokaten

Jon Kihlman

? Vi köpte i maj 2004 en rökgasanalytutrustning för 323 000 kr. Enligt uppgifter från säljaren skulle den vara ”i stort sett underhållsfri”. Kostnadsfri service ingick under garantitiden, som var två år. Vid servicen år 2006 gick det åt reservdelar för drygt 41 000 kr. Vid servicen år 2007 användes reservdelar för drygt 24 000 kr. I anslutning till servicen år 2007 upptäcktes att mätutrustningen visade felaktiga värden. Vi uppskattar den framtida servicekostnaden till ca 50 000 kr per år. Kan vi häva avtalet och kräva skadestånd? Leverantören skyller på sin underleverantör och invänder i övrigt att de inte längre säljer motsvarande utrustning.

Frågeställaren vill vara anonym

! Inledningsvis kan konstateras att det med all säkerhet är för sent att reklamera mot felet i mätutrustningen, eftersom det vid upptäckten hade gått mer än två år sen leverans skedde. En annan sak är att servicen kan ha utförts felaktigt och att reklamation kunde ha lämnats beträffande det avtalsbrottet.

Rökgasanalytutrustningen är däremot rimligtvis felaktig eftersom den knappast kan sägas vara ”i stort sett underhållsfri”. Det framgår inte av frågan om och i så fall när reklamation har skett beträffande detta fel. Reklamation ska ske inom skäligen tid efter att felet har märkts. I detta fall bör det ha varit redan i samband med servicen år 2006, eftersom kostnaden för reservdelar redan då var anmärkningsvärt hög. Om reklamation inte framfördes då, är det sannolikt för sent. Att bara begära att service ska utföras är inte i sig en reklamation. För att sådan ska kunna anses ha skett ska det ha framgått att köparen anser att säljaren har begått ett avtalsbrott genom att leverera ett objekt som i strid mot avtalet kräver omfattande och kostsam service, samt att säljaren på egen risk och bekostnad ska åtgärda felet.

Om man antar att utrustningen är felaktig och att reklamation har skett i tid, återstår frågan vilka påföljder som

står köparen till buds. För att köparen ska ha rätt att häva avtalet krävs att felet är av väsentlig betydelse. Det ligger nära till hands att anse att så är fallet, eftersom köparen knappast skulle ha köpt utrustningen ens till ett lägre pris om den hade vetat att servicekostnaden skulle vara så hög. Rätten att häva avtalet upphör dock om köparen inte framställer hävningsförklaring inom den tid som följer av 39 § 2 st. köplagen. Inget i frågan talar för att hävningsrätten fortfarande består. Rätten till skadestånd förutsätter däremot ingen särskild reklamation. Köparen kan således fortfarande ha rätt till skadestånd. Skadeståndsbeloppet begränsas dock av skyldigheten att enligt 70 § köplagen begränsa sin skada.

Reparationskostnader är direkta förluster. De ersätts vid varje avtalsbrott med undantag för händelser utanför säljarens och säljarens underleverantörers kontroll, med mera (se 27 § köplagen). Invändningen att det var underleverantörens fel är följaktligen inte mycket värd för säljaren. Som ett alternativ kan reparationskostnaderna var underlag för beräkningen av ett prisavdrag.

Invändningen att säljaren inte längre säljer utrustningen har ingen betydelse för annat än möjligen köparens skadebegränsningsskyldighet (det är nu svårare

än vad det var tidigare att med hjälp av säljaren begränsa skadan). Bedömningen om ett avtalsbrott ger hävningsrätt sker nästan alltid oberoende av om den avtalsbrytande parten drabbas särskilt hårt av en hävning.

Sammanfattningsvis kan sägas att köparens möjligheter var mycket bättre år 2006 än vad de är nu. En hävning i anslutning till den första servicen skulle förmodligen ha vunnit framgång.

Detsamma gäller en skadeståndstalan, åtminstone beträffande direkta skador. Nu har säkerligen hävningsrätten upphört, medan rätten till skadestånd påverkas av att skadan nog är betydligt större idag än vad den skulle ha varit om anspråk hade framställts redan år 2006.

FAKTA

JUR. DR JON KIHLMAN är advokat vid Gärde Wesslau Advokatbyrå i Stockholm. Hans specialiteter är avtalsrätt, särskilt köprätt, offentlig upphandling samt transporträtt. I varje nummer besvarar han läsarnas frågor.

Maila frågorna till redaktionen@silf.se. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta ner frågorna.